

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. II. Varij actus Voluntatis, eorum inter se comparatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

Hinc etiam tertia illatio corrumpitur, cum enim mea entitas, siue ut bona, siue quocumque alio modo, sit vltimum obiectum amatum, & motuum amandi cetera bona; tam pertinebit ad vnam virtutem, amare meam entitatem diuersa bona, quam pertinet ad vnam eadem bona amare eidem bonitati Petri: quod enim vna bonitas Petri facit, facit in me vna entitas, quia etiam hac amatur; præterquam quod, vt ostendi, etiam me ipsum amo sub ratione boni.

De quarta & vltima illatione, an scilicet amore proximum Deo sit actus Theologicus, non nihil supra dictum est: quid autem absolute sentiendum sit, dixi in materia de spe, probans quoad rationem Theologici actus, idem esse Deum mihi & illum alteri amare.

Concludo ergo ex dictis, vnicum obiectum voluntatis amantis esse bonum, siue proprium siue alienum. Item, in omni amore concupiscentiæ, quo alicui bonum aliquod optat, siue sibi, siue alteri, dari amorem benevolentiam erga eam personam; qui amor etiam habet pro obiecto formali bonitatem eius personæ. Denique etiam personam esse obiectum amoris, & specificatum illius, etiam si amor non attendat bonitatem.

SECTIO II.

Varij actus Voluntatis, & eorum inter se comparatio.

24 PRIMVS actus voluntatis est simplex affectus, seu complacentia in bono proposito, aut displicentia in malo. Dicitur simplex, quia ex se non est sufficiens ad producendum vel ad relinquendum obiectum: multa enim nobis placent aliquo modo, quæ tamen non volumus absolute; & è contrario nobis multa aliquo modo displicent, quæ tamen non vitamus absolute. Ex his nascitur secundus affectus, qui dicitur voluntas efficax, seu volitio efficax, quæ de se est effectiua sui obiecti, idè dicitur efficax, seu efficiens.

Hæc potest esse duplex, vna simpliciter efficax: quia enim video me habere media sufficientia per quæ possum obiectum perficere, illud absolute volo, vt hæc, quæ iam hæc & nunc volo hæc scribere. Altera est secundum quid efficax, & quantum est ex parte ipsius volentis, per accidens verò, quia impeditur aliunde, non est omnino efficax, vt quam habet reus ad mortem damnatus de saluandâ vitâ, & hoc sensu dixi in materia de penitentia, dolorem de peccatis dici volitionem efficacem de eo quod non fuerit peccatum, homo enim idè præcisè tunc non destruit præteritionem physicam peccati, quia non potest: de cetero ipse ita est affectus, vt ex parte sui nihil illum retardaret.

25 Aduerte hæc, à nonnullis disputari fusè, an dentur in voluntate actus aliqui, qui explicentur per verbum vellem, qui aliàs solent dici velletates. Arbitror, explicatis terminis non posse esse de re questionem. Vellem, si attendatur significatio Latina, significat, non volitionem quæ sit, sed quæ esset: at quod esset, nunc de facto propriè & verè non est. Sic nunc non est propriè Rex, qui esset si coronaretur aut eligeretur; nec damnatur, qui damnaretur; ergo non dantur de facto in volun-

tate illi actus, qui darentur, si poneretur talis conditio: omnis autem actus qui datur, est, volo aut nolo, placeo aut displiceo; sed quia aliquando ipsi actus, qui sunt volo seu placeo de præsentibus, ponunt conditionem ex parte obiecti, v. g. Volo dare si veniat, vel Volo fugere si possum, explicamus eos actus per verbum vellem, quod ita intelligo, vt complacentia illa efficax quantum est ex se, de facto sit in homine. At quia videtur deesse aliqua conditio, vt absolute sit efficax, dicitur vellem, id est, hæc complacentia, quæ iam non me determinat ad efficaciter amandum obiectum, me determinaret tunc vtilitudo vellem efficaciter, & propterea dicitur vellem, volo ineffaciter de præsentibus, & vellem efficaciter, si poneretur conditio: quæ omnia eodem modo intellige de odio aut nolitione.

Ex obiecto possessio sequitur postea gaudium de possessione, & de malo adueniente dolor. Etiam est timor de imminente malo: est etiam desiderium de bono absente: est spes, quæ ultra desiderium addit aliquam probabilitatem obtinendi obiectum illud, inter actus autem efficaces est intentio finis; est electio mediolorum, de quibus fusè & sæpè dixi.

Circa oppositionem actuum, dico, simplicem complacentiam & displicentiam de eodem obiecto, propter idem motuum formale repugnare, quia motuum formale complacentiæ est bonitas vt talis, de quâ non potest vt tali esse odium, propter diuersa verò motiua non repugnare, vt passim experientia docet. Præterea nec repugnare simplicem complacentiam cum odio efficaci ob diuersa motiua, aut displicentiam cum volitione efficaci, repugnare tamen volitionem & nolitionem efficacem, quia de se tendunt ad efficiendum & destruendum obiectum; repugnat autem simul efficiens & destrui, de quo fusè supra.

SECTIO III.

Utrum Voluntas ex duobus bonis possit æquale aut minus amare.

Hæc difficultas licet grauis sit, quia ex illâ pendet nostræ voluntatis libertas, nihilominus tamen ab eâ facillè expediemur. Inquirimus igitur, quando representantur voluntati duo bona vel eiusdem ordinis, vel diuersi, ita tamen vt æqualiter proponantur, id est, cum æquali intentione & claritate, item ex parte obiecti æqualia omnino appareant, possit voluntas pro suo libitu vnum præ alio eligere, vel an ex duobus inæqualibus possit minus bonum amplecti.

SUBSECTIO PRIMA.

Sententia P. Vasquez.

VASQUEZ 1. 2. Disputatione 43. cap. 2. opinatur, voluntatem non posse amare minus bonum, nisi maiori intentione aut vehementiâ proponatur; imò nequè inter duo æqualia vnum præ alio eligere. Primum potest probari, quia minus bonum vt minus bonum formaliter est malum, sicut è contrario minus malum vt minus, id est vt prius maiori malo, est bonum: sed malum